

Айзък Азимов

Заблудата на триизмерното
пространство

– Хайде, хайде – каза Шапур много вежливо, имайки предвид, че бе демон. – Губиш ми времето. А и своето също, бих казал, защото ти остава само половин час – размърда той опашката си.

– Това не е ли дематериализация? – запита Изидор Уелби замислен.

– Вече ти казах, че не е – отговори Шапур.

За стотен път Уелби огледа непробиваемия бронз, който го заобикаляше отвсякъде. Демонът изпита сатанинско удоволствие (какво друго би могло да бъде то всъщност?), когато му показваше пода, тавана и стените в уверение на това, че са непробиваеми заради дебелината от две стъпки и спойката без никаква следа от шев.

Стаята бе непроницаемо затворена, а Уелби имаше не повече от половин час, за да се измъкне от нея под погледа на демона, който го наблюдаваше с нарастващо очакване.

Изминаха десет години (до самия днешен ден), откакто Изидор Уелби сложи подписа си.

– Ние ти плащаме предварително – каза тогава Шапур убедително. – Десет години и всичко, каквото пожелаеш, в рамките на разумното, след което ти си демон. Един от нас, с ново име на демонична мощ, а освен това много други привилегии. Няма и да разбереш, че си прокълнат. А ако не подпишеш, най-вероятно е да свършиш в пламъците, така или иначе, всичко ще си протече по обичайния ред на нещата. Кой знае...

Слушай ме сега. Аз си живея не лошо. Подписах, изживях десет години и ето ме. Съвсем не съм зле.

– Щом като ще съм прокълнат, тогава защо е това нетърпение да подпиша? – запита Уелби.

– Не е толкова лесно да се набират кадри за Ада – отговори демонът и сви рамене неподправено, от което тънкият мирис на серен двуокис във въздуха малко се изостри. – На всеки му се иска залогът му да го отведе в Рая. Този залог е безсмислен, но хората така правят. Мисля, че ти си твърде чувствителен за такова нещо. Между другото ние имаме повече прокълнати души, отколкото планове за тях, докато във висшата йерархия се чувства недостиг.

Уелби, след като току-що се бе уволнил от казармата и не бе успял да се сдобие с нищо друго освен с безсилие и с прощалното писмо на приятелката си, която все още обичаше, убодя един от пръстите си и се подписа.

Разбира се, първо прочете клаузите, изписани с дребен шрифт. За този подпис със собствената си кръв той щеше да получи известна демонична власт. Нямаше да знае точно как се управлява тя, нито каква е нейната същност, но независимо от всичко неговите желания щяха да бъдат изпълнявани така, сякаш идваха по съвсем естествен ред.

Всъщност оказа се, че нито едно желание, което е в състояние да попречи на високите стремежи и цели на човечеството, не би могло да бъде изпълнено. Когато прочете тази точка, Уелби вдигна учудено вежди.

Шапур се закашля:

– Една предпазна мярка, която ни е наложена от... ъ-ъ-ъ... Свише. Ти си разумен. Ограничението няма да те засегне.

– Виждам, че има и условие – забеляза Уелби.

– Да, има. Все пак ние трябва да проверим способностите ти за високия пост. Както разбираш, според договора от тебе се иска да ни служиш след изтичането на десетте години, а задачата е напълно по силите на твоята демонична власт. Сега не можем да ти кажем в какво ще се състоят твоите задължения, но се налага десет години да изучаваш природата на тази власт. Гледай на цялата тази работа като на изпитателен срок за добиване на нужната квалификация.

– А ако не издържа теста, тогава какво?

– В такъв случай ще бъдеш една обикновена прокълната душа – каза Шапур и понеже той бе демон, очите му заискриха като през димна завеса при тази мисъл, а хищните му пръсти с дълги остри нокти се размърдаха, сякаш вече усещаше как ги забива във вътрешностите на другия. Но се владееше и добави любезно: – Хайде, давай, тестът ще бъде много лесен. Ние предпочитаме да те имаме като наш служител, отколкото като още една неприятна грижа.

Уелби, обзет от тъжни мисли за недостижимата си любима, в този момент не се интересуваше какво ще стане след десет години и се подписа.

Но десетте години изминаха много бързо. Изидор Уелби бе винаги разумен, както предсказа демонът, а нещата протичаха добре. Уелби прие поста и понеже бе винаги там, където трябва в най-подходящия момент, винаги намираше верните думи за всеки, скоро бе издигнат за пост с огромна власт.

Инвестициите, които той направи, неизменно му се отплащаха и нещо още по-приятно – неговото момиче се върна при Изидор искрено покаяно и изпълнено с безкрайно обожание към него.

Бракът им се оказа щастлив и благословен с четири деца, две момчета и две момичета – всичките до един умни и добре възпитани. В края на десетте години той бе на върха на своята мощ, репутация и благосъстояние, докато жена му ако не друго, то поне бе станала по-хубава с възрастта.

И десет години след подписването на договора (до самия този ден) той се пробуди, за да се окаже не в своята спалня, а в ужасната непробиваема бронзова стая, в компанията не на някой друг, а на нетърпеливия демон.

– Трябва само да излезеш, за да станеш един от нас – каза Шапур. – Това може да стане съвсем в реда на нещата, като използваш демоничната си мощ, при условие че знаеш точно какво правиш. Би трябвало да си го усвоил досега.

– Жена ми и децата ми ще се разтревожат, когато изчезна – Уелби изпита съжаление.

– Те ще намерят мъртвото ти Тяло – утеши го демонът. – Ще изглеждаш така, сякаш си починал от сърдечен удар, и ще ти направят чудесно погребение. Свещеникът ще те повери на райските селения, а ние няма да разочароваме нито него, нито онези, които го слушат. Хайде, Уелби, трябва да го направиш до обяд.

Уелби, който несъзнателно се бе калявал за този момент в продължение на десет години, не се паникьоса толкова, колкото можеше да се очаква, ако не бе подготвен. Той се огледа умислен:

– Тук няма ли някакви процепи? Няма ли някакви начини за отваряне на стаята?

– Никакви, нито по стените, нито по пода, нито по тавана – демонът бе професионално удовлетворен от умелото си творение. – Нито пък по краищата на плоскостите. Предаваш ли се?

– Не, не. Дай ми само време.

Уелби се замисли дълбоко. Не забелязваше по бронзовата повърхност никакви следи от приспособления за отваряне. Долавяше само движението на тънка струя въздух. Тя вероятно попадеше в стаята чрез дематериализация през стените. Вероятно демонът също бе влязъл с помощта на дематериализацията и може би самият Уелби би могъл да я напусне по същия начин. Запита дали е така.

– Дематериализацията не е сред твоите умения – изхили се демонът. – Аз също не съм я използвал, за да вляза.

– Сигурен ли си?

– Стаята е мое творение – каза демонът самодоволно – и е

конструирана специално за тебе.

– Значи ти влезна отвън?

– Да.

– Благодарение единствено на демоничните сили, които аз също притежавам?

– Точно така. Хайде, нека да ти го кажа още по-точно: ти не можеш да преминеш през тази материя, но можеш да се придвижваш във всички посоки благодарение на едничката си воля. Можеш да се придвижваш нагоре, надолу, надясно, наляво, по диагонал и така нататък, но не можеш да преминаваш през материята по никакъв начин.

Уелби продължи да мисли, а Шапур – да посочва напълно ненарушимата цялост на бронзовите стени, пода и тавана, тяхната непробиваема твърд.

На Изадор му бе пределно ясно, че Шапур, колкото и да вярваше в необходимостта от набирането на кадри, едва съдържаше демоничното си задоволство от възможността да има една обикновена прокълнатата душа, за да издевателства над нея.

– Поне ще ми останат десетте щастливи години, за да се връщам в мислите си към тях. – Уелби направи печален опит да поглене философски на нещата. – Това със сигурност е утеха дори за една прокълнатата душа в Ада.

– Съвсем не – каза демонът. – Адът нямаше да е никакъв Ад, ако ти бе позволено да изпитваш утешение. Всичко, което някой може да спечели на Земята, благодарение на спогодба с дявола, както е и в твоя случай (или в моя), е онова, което той би могъл да придобие без какъвто и да е договор, стига да е работил усърдно и да е вярвал изцяло в силите... ъ-ъ-ъ... Свише. Ето кое прави всички тези придобивки толкова сатанински.

Демонът се изсмя, смехът му прозвуча като радостен рев.

– Искаш да кажеш, че жена ми щеше да се върне при мене дори и да не бях подписал спогодбата с тебе?! – възнегодува

Уелби.

– Такава вероятност съществуваше. Каквото и да се случва, то е по воля... ъ-ъ-ъ... Свише, както знаеш. Ние самите не сме в състояние да го предотвратим.

Силното раздразнение, обзело Уелби в този момент, ще да бе причината, която изостри ума му, за да може той след миг да изчезне от стаята, да я напусне, оставяйки учудения демон сам в нея. Удивлението на Шапур се превърна в ярост, когато той видя договора, сключен с Уелби,

договор, който до този момент бе притежание на демона, а в крайна сметка изведнъж се оказа в ръцете на Изидор.

Изминаха десет години (до днешния ден), откакто Изидор Уелби бе подписал спогодба с Шапур, когато демонът влезе в кабинета на Уелби и каза страшно разгневен:

– Погледни насам...

Уелби вдигна глава от работата си изумен:

– Кой си ти?

– Ти знаеш много добре кой съм аз – каза Шапур.

– Изобщо нямам представа – отговори Уелби. Демонът изгледа пронизително мъжа:

– Разбирам, че казваш истината, но аз не мога да проумея някои неща – той проясни мигновено съзнанието на Изидор за събитията от изминалите десет години.

– О, да – спомни си Уелби. – Ще ти обясня, разбира се. Но ти сигурен ли си, че никой няма да ни прекъсва?

– Няма – изрева зловещо демонът.

– Седях си в онази затворена бронзова стая – започна Уелби – и...

– Не ми ги говори тия сега – каза припряно демонът. – Искам да зная...

– Моля ти се. Остави ме да ти обясня.

Шапур стисна челюсти и взе да изпуска серен двуокис, докато Уелби се закашля и лицето му доби болезнено изражение.

– Ако обичаш, отстрани се малко – успя да промълви Изидор. – Благодаря ти... И така, седях си в онази затворена бронзова стая и се замислих за това, че ти непрекъснато ми натрапваше съвършената непробиваемост на стените, на пода, на тавана. Учудих се защо ли го правеше. Какво друго имаше освен стените, пода и таван? Ти непрекъснато говореше за напълно затворено триизмерно пространство.

Така си и беше – триизмерно. Стаята не бе ограничена с четвърто измерение. Тя не е съществувала в миналото. Ти каза, че си я създал заради мене. Така че ако някой би решил да пътува в миналото, той би се оказал в точка от времето, когато евентуално стаята не е съществувала, в такъв случай той би се оказал извън нея.

Нещо повече: беше ми казал, че мога да се движа във всяко направление, а времето би могло със сигурност да бъде разглеждано като едно направление. Във всеки случай веднага щом реших да се придвижа към

миналото, усетих как се връщам към него със зашеметяваща скорост, докато изведнъж не се окажа, че вече не съм обграден от бронз.

Шапур изрева като прорязан от болка:

– Можех до се досетя за всичко това. Ти не би успял да избягаш по никакъв друг начин. Сега грижата ми е този твой договор. Щом като не си една обикновена прокълната душа – много добре – това е част от играта. Но ти трябва да си поне един от нас, един от служителите, за това ти бе платено. И ако аз не те отведа долу, ще си имам страхотни ядове.

– Жал ми е за тебе, разбира се, но не мога да ти помогна – сви рамене Уелби. – Ти трябваше да сътвориш бронзовата стая незабавно след като аз сложих подписа си на хартията, защото когато се измъкнах от стаята, се озовах точно в мига, в който сключвах споразумението с тебе. Ти беше там, аз също и ти ми тикаше в ръцете договора заедно с иглата, с която трябваше да убода пръста си. Явно с възвръщането във времето в моята памет бе избледняло онова, което е било в бъдещето, всъщност не, то се бе заличило напълно. Когато ти ми напъха в ръцете договора, на мене ми прилоша. Така че не се подписах. И така те съсипах напълно.

Шапур изскърца със зъби:

– Трябваше да се досетя. Ако въображаемите структури можеха да въздействат на демоните, аз щях да се издигна с тебе до този нов въображаем свят. Сега мога да кажа всичко на всичко, че ти загуби десетте щастливи години, с които ти заплатихме. Това е едното ми утешение. И накрая ние пак ще те пипнем. Това пък е второто.

– Ама в Ада има ли някаква утеха? – запита Уелби. – През десетте години, които изживях, аз не разбрах нищо за придобивките си. Но сега, след като възстанови паметта ми за онези десет години, които биха могли да се съхранят в съзнанието ми, си припомням как в бронзовата стая ти ми каза, че сатанинска-та спогодба не може да ми даде нищо, което да не мога да получа с усърдие, с трудолюбие и с вяра в силите Свише. Аз работих усърдно и вярвах.

Погледът на Уелби падна върху снимката на красивата му жена и техните четири чудесни деца, после огледа изискания луксозно обзаведен кабинет:

– И аз дори съм способен да избягна изцяло Ада. Това също не е по твоите сили.

Тогава демонът нададе ужасен рев и изчезна завинаги.

КРАЙ

© 1956 Айзък Азимов

Isaac Asimov
Gimmicks Three [= The Brazen Locked Room], 1956

Източник: <http://sfbg.us>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1156>]